

Objevování linie opevnění Prahy u Mníšku pod Brdy

Ve Zpravodaji č. 226 z dubna 2014 uveřejnil Milan Minařík popis části opevnění Prahy v okolí Mníšku pod Brdy. S Milanem jsme si slíbili, že tuto část linie společně projdeme, zjistíme stav jednotlivých objektů a pokusíme se je částečně zdokumentovat. Osud však Milanovi již nepřál se této činnosti zúčastnit.

Tento článek není o vojenském ani o historickém účelu či stavebním popisu opevnění, ale tipem na zajímavý výlet v méně známém okolí Mníšku s možností radovat se z nálezů a zajímavých pohledů na naše město. Linie opevnění je odborným způsobem popsána v níže uvedených internetových adresách, kam případné zájemce o faktická data odkazujeme. Jen ve zkratce citujeme, že se jedná o malou část z téměř 112 km dlouhé fortifikační linie, tzv. „Pražské čáry“, která jako celek vede od Mělníka až ke Slapům nad Vltavou. Koncem třicátých let minulého století zde bylo postaveno téměř 830 objektů a přílehlých pozemních obranných úprav. Z tohoto počtu jsme se rozhodli pomocí GPS zaměřit a mapově zdokumentovat 33 objektů zničených odstřelem za německé okupace kolem roku 1941. Krom touhy po „objevné činnosti“ nás poháněla i úcta ke kvalitní práci našich předků (sami si můžete vyzkoušet kvalitu litého betonu po téměř 70 letech v porostu) a objevování méně známých míst v okolí Mníšku.

S průzkumem zbytků lehkého opevnění jsme začali na podzim roku 2014 v lokalitě Malá Svatá Hora a dále pokračovali v linii až na brdský Červený kříž. Tato část opevnění (označovaná B-8) se budovala na konci roku 1937 a jejího budování se pomocnými pracemi zúčastnilo i nemálo obyvatelů Mníšku a přílehlých vesnic.

Chvilí trvalo, než jsme si zvykli na fakt, že pod pojmem „zbytky“ jsou skutečně jen a jen zbytky. Jedná se o prohlubně v půdorysu bývalých „řopíků“ neboli pěchotních srubů, určených pro dva až sedm obránců obsluhujících kulometné střílny pro boční palbu. Většina z 15 objektů (čísla 32 – 17) v první části mezi Malou Svatou Horou a úbočím nad Bojovským potokem u osady „Retrív“ byla i v porostu poměrně snadno rozeznatelná. Krom půdorysu se po odstřelu a odtěžení kovových částí z bunkrů zachovaly jen zbytky velice kvalitního betonu roztroušené kolem půdorysných jam. V některých zbytcích jsou ještě pozůstatky armatur či jiných kovových částí.

Druhá část, vedoucí od Bojovského potoka kolem Zadního rybníka ke Stříbrné Lhotě, je již co se týká zbytků opevnění nepoměrně chudší. Vede v otevřené krajině. Bylo zde 9 objektů (čísla 16b - 7). Dobře rozeznatelné jsou v terénu již jen dva objekty (č. 14 a 7). Po ostatních zbyly pouze malé prohlubně nebo kousky betonu rozseté po polích. Nicméně se nám podařilo zaměřit všech devět bodů, a to i díky čitelnému záměru stavitelů pokrýt strategické body otevřené krajiny a leteckému snímkování z let 1938 a 1952.

Další část objevné cesty vedla ze Stříbrné Lhoty prudkým úbočím Hřebenů až na hřebenovku poblíž křižovatky u Červeného kříže. Tato část je z hlediska pozůstatků i z hlediska terénu a umístění objektů nejzajímavější. Čítá 10 dobře rozeznatelných objektů (čísla 6,80-76,5,4,3) zajímavě rozmístěných z hlediska obrany po úbočí hřebene. Zaujala nás zejména „divokost“ reliéfu úbočí, rozbrázděného spoustou strmých svahů a přírodních proláklín. Do tohoto terénu museli vojenští plánovači rozmístit bunkry s bočním systémem palby a průhledem od jedné pevnůstky k druhé.

Poslední průzkum linie jsme podnikli v úseku Malá Svatá Hora – Nová Ves pod Pleší. Linie zde překračuje bývalou státní silnici a železnici do Dobříše. V těchto místech bylo opevnění zesíleno a tato strategická místa byla pod „dohledem“ několik typů bunkrů a byly zde vybudovány promyšlené palebné průseky. Bohužel z bunkrů v celém úseku opět zbyly opět jen malé zbytky.

Zaměřené objekty jsou pomocí projekce jejich souřadnic zobrazené v mapě (Příloha č. 2) a zeměpisné souřadnice z GPS jednotlivých objektů jsou v tabulce (Příloha č. 1). Doporučujeme si trasu obranné linie v okolí Mníšku projít a pokusit se všechna místa původních bunkrů v terénu nalézt. Nejen že z trasy uvidíme neotřelé pohledy na Mníšek a okolí, ale je možné i vzpomenout na pracovníky, kteří tempem 'jeden „řopík“ denně' zdolávali vytyčenou linii. Nyní víme, že tato činnost byla ve výsledku zřejmě marná. Objekty nikdy nebyly bojově použity a byly jen velmi krátce vojensky obsazeny. Touha bránit společně zděděné území a technická i organizační dovednost si vzpomínku a úctu zaslouží.

Ing. Petr Dušek a Miloslav Buchta

Děkujeme Janě Landerové a Robertu Izákovi za spolupráci a zapůjčení leteckých map.

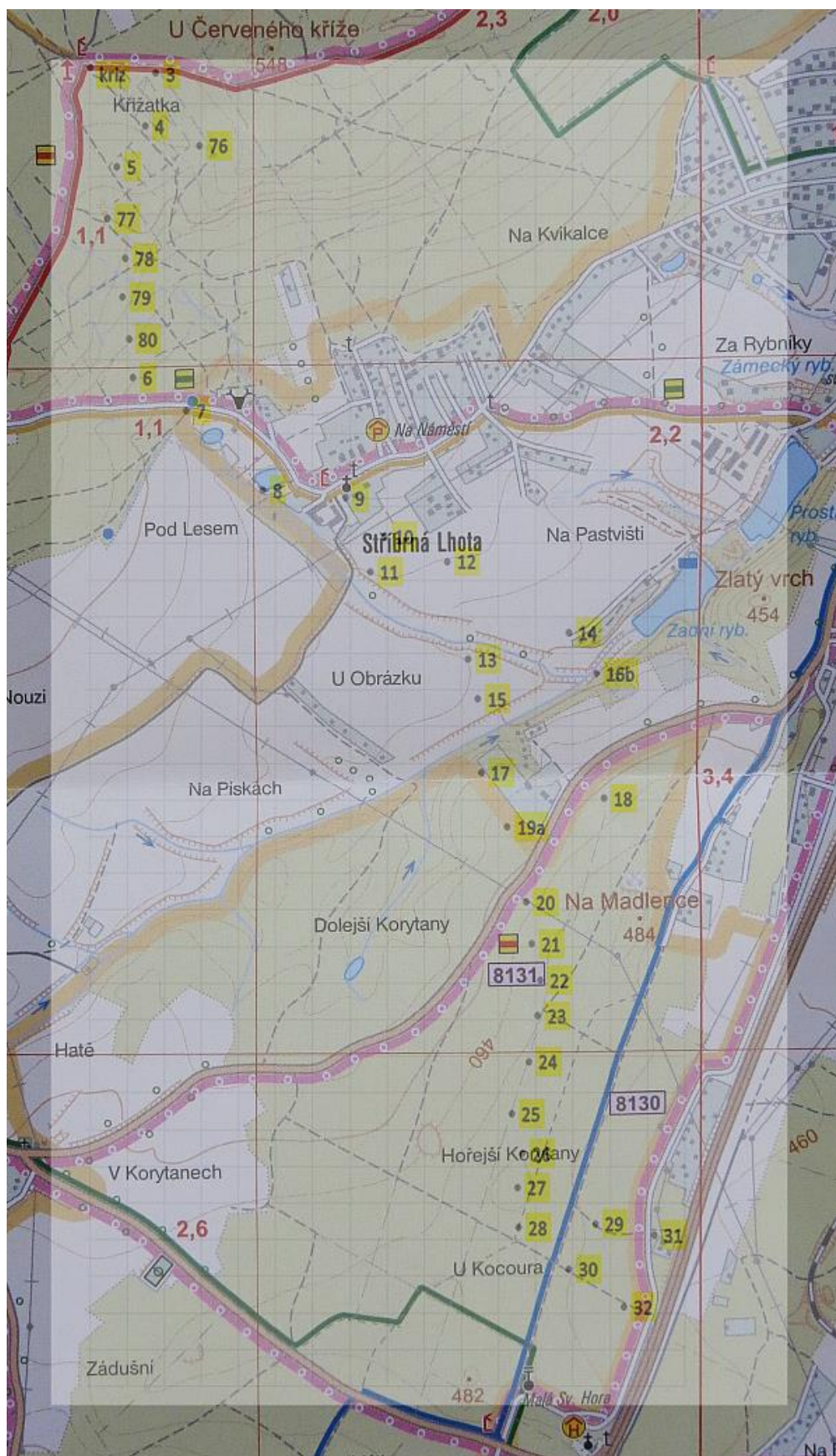
Přílohy:

1. Tabulka objektů
2. Mapa objektů
3. Tři fotografie objektů

Příloha č.1 Tabulka zaměřených objektů

ČÍSLO	POSTAVENO	TYP	Z.Š. (stupně)	Z.D.(stupně)	N.V. (m)
3	31.8.1937	A-140	49,873894	14,229678	539
4	3.9.1937	A-160	49,872601	14,22926	537
5	6.9.1937	A-200	49,871605	14,228217	511
6	8.9.1937	A-200	49,866432	14,228806	474
7	9.9.1937	A-180	49,865604	14,23081	450
8	14.9.1937	A-160	49,863663	14,233685	438
9	15.9.1937	A-160	49,863468	14,236767	420
10	16.9.1937	A-180z	49,862526	14,238255	413
11	22.9.1937	A-180z	49,86166	14,237707	409
12	27.9.1937	A-160z	49,861919	14,240602	411
13	29.9.1937	A-160z	49,859512	14,241382	403
14	1.10.1937	B1-100z	49,860172	14,245142	399
15	30.9.1937	A-160z	49,85854	14,241745	399
16b	4.10.1937	E	49,859165	14,246186	393
17	5.10.1937	A-180	49,856731	14,241863	429
18	8.10.1937	A-140	49,856098	14,246467	425
19a	11.10.1937	A-160	49,8554	14,242842	441
20	12.10.1937	A-160	49,85355	14,243555	443
21	13.10.1937	A-160	49,852528	14,243763	472
22	13.10.1937	A-140	49,851635	14,244079	473
23	14.10.1937	A-160	49,850761	14,243988	456
24	15.10.1937	A-160	49,849644	14,243649	476
25	18.10.1937	A-200	49,848358	14,243007	464
26	19.10.1937	A-140	49,847378	14,243408	463
27	19.10.1937	A-180	49,846554	14,24322	476
28	20.10.1937	A-200	49,845562	14,243267	466
29	25.10.1937	A-180	49,845665	14,246134	465
30	21.10.1937	A-200	49,844555	14,245162	462
31	23.10.1937	A-180	49,845379	14,248348	450
32	22.10.1937	A-180	49,84362	14,24722	460
76	1938	B1-80z	49,872128	14,2313	513
77	1938	B1-80z	49,870327	14,227843	511
78	1938	A-140z	49,869354	14,22853	495
79	1938	A-680	49,868401	14,228414	494
80	1938	A-660	49,867371	14,22865	496

Příloha č.2 **Mapa zaměřených objektů**

Zbytky objektu č. 17

Zbytky objektu č. 25

Půdorys zbytků objektu č. 78

